

Pirkko 88-v.

Olen keskimittainen, ylipainoinen, ryppyinen, harmaantunut vanha nainen. Kuntoni on siedettävä, tekonivelet molemmissa lonkissa, kaihit leikattu, mutta omat hampaat suussa.

Minun piti kuolla jo pari vuotta sitten. Kun vuonna 1907 oikeakin lonkkani oli leikattu ja sinne oli asennettu proteesi, kohtasin lopputarkastuksessa leikanneen lääkärin, arvioni mukaan 40+, joka katsoi minua silmiin ja sanoi minulle, 70+, ystävällisesti: "Rouva hyvä, nämä nykyiset proteesit ovat niin hyviä, että ne kestävät teidän loppuikäne, 15 vuotta." Hymyilin ja sano: "Kiitos, herra tohtori."

Niinpä vuoden 2022 alussa kuolinsiivosin yhden komeron, mutta kun mitään ei tapahtunut, loput komerot jäivät odottamaan parempaa aikaa.

Olen asunut samassa kerrostalossa 57 vuotta Helsingin Lauttasaassa, nykyisin kaksistaan mieheni kanssa. Olen 2-vuotiaan Isabellan ylpeä isomummi.

Ehdin olla opettajan ja rehtorin virassa 38 vuotta. Kansakoulunopettajaksi valmistuin Helsingin va. opettajakorkeakoulusta 1958. Äitini kuoli syöpään 3 viikkoa

valmistumiseni jälkeen, sainoin hyvästit Amerikan stipendille ja jäin kotiin huolehtimaan isän, minua 8 vuotta nuoremman sisaren ja 10 vuotta nuoremman veljeni taloudesta.

Hain virkaa 12 Helsingin lähikunnasta, jotta voisin asua kotona, en saanut. Sain väliaikaisen viran, vakituisia ei ollut avoimena, Helsingistä. Onneksi ensimmäinen kouluni oli hyvin opiskelumyönteinen, niinpä minäkin kirjoittaudivin Helsingin yliopistoon ns. mustalla kirjalla opiskelemaan kasvatustoppia ja psykologiaa, tietysti, ja myöhemmin Suomen ja yleistä historiaa, maantietoa ja sosiaalipoliitikkaa. Niinpä, kun vakinaisia virkoja tuli aikanaan Helsingissä haettavaksi, minulla oli mukava nippu lisäopintoja suoritettuna.

Olen aina opettanut suurissa kouluissa, mutta olen palava pienten kyläkoulujen puolustaja. Ehdin 3-6-luokkien lääninkouluttajana kiertää 15 vuotta kuukauden verran syksyisin ja keväisin Uudenmaan läänin ala-asteita. Pääkaupunkiseudun kunnat Helsinki, Vantaa, Espoo ja Kauniainen eivät kuuluneet reviiiriini. Niillä kunnilla oli oma systeeminsä.

Käynneilläni tutustuin näihin 2- ja 3-opettajaisiin kouluihin ja niiden erinomaisiin opettajiin. Ei ole parempaa kasvuympäristöä lapselle kuin 3-opettajainen kyläkoulu, jossa opettajat tuntevat melkein kaikki oppilaat. Kun opettaja on kerran opettanut luokkansa "taivoille", ei myöhemmin tarvitse kuin kerrata: "Meillä vesivärit laitetaan

paikoilleen näin, saappaat naulakolla kantapää seinää vasten, niin eivät kaatuile, kotikirjoitusvihot avoimena opettajanpöydän nurkalle jne." Pienemmät ihailevat isompiaan ja haluavat tehdä samoin. Opin näillä kiertomatkoilla paljon. Oman luokkani oppilaat saivat minulle palattuani "maakunnasta": "Sä oot ihan liian innokas ja vaativa, kun tuut takas."

Olen saanut jopa kerran opettaa yhdysluokkaa Helsingissä, tosin tilapäistä. Vuorokursseja ei voinut silloin hyödyntää, mutta siitäkin selvittiin. Luokkani oli 5-6 -poikaluokka, joka ällistytti silloisen kouluviraston vierailevaa virkailijaa, mutta kun "lauttasaarelaisäidit eivät osaa vuosittain synnyttää tasaisesti yhtä paljon tyttöjä ja poikia, ja ne veisto-, käsityö-, ja liikuntatunnitkin on saatava kaikkien oppilaiden lukujärjestyksiin järkevästi" oli vastaukseni.

Reksiksi jouduin välitunnilta puhelinsoitolla torstaina ennen hiihtoloman alkua 1986. Minulle ilmoitettiin: "Teidät on valittu Malminkartanon rehtoriksi ja huomenna voitte mennä koululle." En ollut edes hakenut ko. virkaa. Sain lykättyä kouluvierailun maanantaihin, jolloin oppilaat olivat jo hiihtolomalla enkä joutunut heti täysin hommiin. Ehdin sopia oman kouluni rehtorin kanssa asiat, aloittaa keväälle sijaishaun ja heittää jäähyväiset kivalle 3. luokalle, jotta olin haaveillut opettavani 6. luokkaan asti kuten edellisen luokkani. Seuraavalla viikolla tein protokollaan kuuluvan vierailun kouluvirastoon, jonka

päällikkö tervehti minua:
"On niin ikävä, kun tulee niin paljon naisrehtoreita. Pojat niin kärsivät."

Eläkeläisen aika kuluu kaikenlaisessa pikku puuhailussa. Olen yli 20 vuotta lukenut näkövammaisille suunnattuja tekstejä tietokoneavusteisesti kerran viikossa 3 tuntia kerrallaan. Aluksi luin näkövammaisten itselleen toivomia romaaneja. Hauskimpia oli länkkärit, joissa aurinko loppussa laskee länteen. Nykyisin luen Helsingin Sanomien kaupunkisivuja, joista tosin sopimuksen mukaisesti jätän murhat ja muut rötökset tuomioineen lukematta.

Heurekassa olen ollut vuodesta 2001 lähtien vapaaehtoisena parina päivänä kuussa. Heureka pitää meistä vapaaehtoisista hyvää huolta. Saamme mm. uuden näyttelyn avautuessa saman koulutuksen kuin palkattu henkilökunta. Näin saavat vanhat aivot uutta, haasteellista ajateltavaa.

Suurimman osan viikostani vie syyskuusta huhtikuun loppuun suomen opetusmaahanmuuttajille, vapaaehtoistyötä sekin. Ryhmämme on Zontien 2002 perustaman Luetaan yhdessä –verkoston Kalliola Z1-ryhmä. Tilat meille tarjoaa Kalliolan settlementti. Meitä vapaaehtoisia on viisi. Ryhmämme toimivat Kalliolan settlementin toimitalon pohjakerroksessa joka maanantai klo 18 - 20. Keväällä 2024 kirjoilla oli 75 opiskelijaa 13 eri lähtömaasta ja heidän äidinkieliään oli 18, tänä syksynä 72. Suurimmalla osalla

opiskelijoistamme on jonkin tasoinen englannin kielen taito, jolloin englantia voidaan käyttää apukielenä. Usein opiskelijoiden joukosta löytyy toinen, joka voi tulkata. Ja Google-kääntäjä toimii usein, mutta voi antaa yllättäviäkin tuloksia – tarkkana pitää olla. Jos muu ei auta – hymyilemme.

Työmme on palkitsevaa, koska opiskelijamme ovat myönteisiä ja kiitollisia, kun joku auttaa heitä suomen oppimisessa. Koska he ovat tulleet Suomeen tekemään töitä ja maksavat veronsa, he putoavat kaikkien virallisten systeemien ulkopuolelle. Olen ryhmämme vastuopettaja. Teen kaiken tilastoinnin ja raportoinnin Luetaan yhdessä –verkoston kautta STEA:lle, jonka avustusrahaa saamme 50 € vuodessa koko ryhmälle. Mietin, että maamme on tosi rikas, kun voi jättää nämä ahkerat, yritteliäät ihmiset meidän vapaaehtoisten sopeuttamis- ja opetustaitojen varaan.

Tummanvihreitä ampumasormikkaita Ukrainaan syntyy iltaisin telkkaria katsoessa kymmenittäin. Muutama pari erittäin isoja saapassukkia menee Sotilas-koti-ystäväni kautta asevelvollisille, joille sotilaskotisaret lahjoittavat jouluna villasukat.

Olessani 80-vuotias Heurekaan avautui Dialogi-näyttely. Siihen haettiin ikäihmisiä oppaiksi. He saivat muutamana viikoksi koulutuksen ja jopa palkkaa. Terveystarkastuskin tehtiin. Tyttäreni nauroi: "Äiti hakee 80-vuotiaana töitä ja saa heti. Mitä ne työllisyysongelmista puhuu." Oppaana mottoni oli:

"Askel madaltuu, vauhti hidastuu, aikaa tarvitaan enemmän, mutta elämä kantaa uusiin haasteisiin."
Se sopii tähänkin päivään.

Kirjoittaja Pirkko Kiravuo oli jäsenenä liiton ensimmäisessä hallituksessa ja on kirjoittanut lukuisia artikkeleita Luokanopettaja-lehteen vuosien saatossa.